ARREST VAN HET HOF
VAN 3 MEI 1978 [1]

Firma Milac, Groß- und Außenhandel Arnold Nöll tegen Hauptzollamt Saarbrücken (verzoek om een prejudiciële beslissing, ingediend door het Finanzgericht des Saarlandes)

„Lactoserum"

Zaak 131/77

Samenvatting

1. *Landbouw — Monetaire compenserende bedragen — Toepassing — Betrokken produkten — Produkten waarvan de prijs afhankelijk is van de prijs van produkten waarvoor interventiemaatregelen gelden — Afhankelijkheidsverhouding tussen de prijzen*
   (Verordening nr. 974/71 van de Raad, artikel 1, lid 2, sub b)

2. *Landbouw — Monetaire compenserende bedragen — Toepassing op weipoeder — Verordening nr. 539/75 van de Commissie, artikel 1 — Ongeldigheid*

1. De prijs van een produkt dat onder de gemeenschappelijke marktordening valt, is in de zin van artikel 1, lid 2, sub b, van verordening nr. 974/71 afhankelijk van de prijs van een produkt waarvoor in het kader van de gemeenschappelijke ordening der landbouwmarkten is voorzien in interventiemaatregelen, indien eerstgenoemde prijs merkbaar schommelt onder de invloed van wijzigingen van laatstgenoemde prijs.

2. Artikel 1 van verordening nr. 539/75 van de Commissie van 28 februari 1975 is ongeldig, voorzover daarbij monetaire compenserende bedragen voor het handelsverkeer in weipoeder zijn vastgesteld.

In de zaak 131/77,

betreffende een verzoek aan het Hof krachtens artikel 177 EEG-Verdrag van het Finanzgericht des Saarlandes, in het aldaar aanhangig geding tussen

FIRMA MILAC, GROSS- UND AUSSENHANDEL ARNOLD NÖLL

1 — Procestaal: Duits.

en

HAUPTZOLLAMT SAARBRÜCKEN,

om een prejudiciële beslissing inzake de geldigheid en uitlegging van artikel 1 van verordening nr. 539/75 van de Commissie van 28 februari 1975 (PB L 157 van 1975, blz. 2),

wijst

HET HOF VAN JUSTITIE,

samengesteld als volgt: H. Kutscher, president, M. Sørensen en G. Bosco, kamerpresidenten, A. M. Donner, J. Mertens de Wilmars, P. Pescatore, A. J. Mackenzie Stuart, A. O'Keeffe en A. Touffait, rechters,

advocaat-generaal: F. Capotorti
griffier: A. Van Houtte

het navolgende

ARREST

Ten aanzien van de feiten

Overwegende dat de feiten, het procesverloop en de krachtens artikel 20 van 's Hofs EEG-Statuut ingediende schriftelijke opmerkingen kunnen worden samengevat als volgt:

I — De feiten en de schriftelijke behandeling

De Firma Milac, verzoekster in het hoofdgeding, heeft in de tijd van 10 maart tot 5 mei 1975 in totaal 129 000 kg weipoeder — vallende onder post 04.02.A I van het gemeenschappelijk douanetarief — uit Frankrijk in Duitsland ingevoerd. Het betrokken douanekantoor heeft over deze ingevoerde produkten monetaire compenserende bedragen ad in totaal DM 6 927,30 geheven; verzoekster in het hoofdgeding betwistte deze aanslag op grond dat verordening nr. 539/75 van de Commissie van 28 februari 1975 (PB L 57 van 1975, blz. 2) tot vaststelling van de vanaf 3 maart 1975 geldende monetaire compenserende bedragen voor weipoeder in strijd zou zijn met verordening nr. 974/71 van de Raad van 12 mei 1971 (PB L 106 van 1971, blz. 1) betreffende bepaalde conjunctuurpolitieke maatregelen welke naar aanleiding van

de tijdelijke verruiming van de fluctuatiemarges van de valuta's van sommige Lid-Staten dienen te worden genomen in de landbouwsector.

Ook het Finanzgericht des Saarlandes, waar het geding aanhangig werd gemaakt, uitte twijfel over de geldigheid van de betrokken verordening der Commissie, en wel in de volgende bewoordingen:

„De in artikel 1, lid 1, sub a, der verordening vervatte machtiging voor een Lid-Staat die toestaat dat de wisselkoers van zijn munteenheid de fluctuatiegrens toegelaten bij de op 12 mei 1971 geldende internationale regeling in bovenwaartse richting overschrijdt, om compenserende bedragen te heffen, is volgens lid 2 van toepassing op:

a) produkten waarvoor in het kader van de gemeenschappelijke ordening der landbouwmarkten is voorzien in interventiemaatregelen en,

b) produkten waarvan de prijs afhankelijk is van die van de sub a) bedoelde produkten en die hetzij onder de gemeenschappelijke ordening der markten vallen, hetzij het voorwerp zijn van een specifieke regeling krachtens artikel 235 van het Verdrag.

Wei in poedervorm is een zuivelprodukt voor welks voedingswaarde het gehalte aan magere-melkpoeder bepalend is. De Senaat acht het evenwel aan twijfel onderhevig of aldus ook de prijs van wei in poedervorm van die van magere-melkpoeder afhankelijk is. De prijs van wei in poedervorm is in de onderscheiden Lid-Staten aan sterke schommelingen onderhevig; de prijs der bestanddelen aan magere-melk is evenwel voor de marktprijs van wei in poedervorm niet doorslaggevend. Uit de door verzoekster overgelegde opmerkingen van de Commissie van 29 juli 1976, in de zaak 28/76 bij het Hof ingediend, blijkt dat de prijzen van wei in poedervorm in de onderscheiden Lid-Staten door de produktiekosten en door milieuhygiënische maatregelen der verschillende Staten worden bepaald. Wei is een bij melkverwerking verkregen nevenprodukt, dat in tijden van overproduktie vroeger als afvalprodukt in stromend water werd afgevoerd. Voor zover nationale milieuhygiënische voorschriften dit verbieden, zijn de melkfabrieken gedwongen om hetzij voor het afvalprodukt wei bijzondere zuiveringsinstallaties aan te leggen dan wel het produkt tot poeder te verwerken. Volgens de Senaat is derhalve niet het gehalte aan magere melk, dat wil zeggen de voedingswaarde, bepalend voor de prijs van wei in poedervorm. Die prijs komt slechts in mindering op de onkosten verbonden aan het ruimen van de niet verder bruikbare wei welke bij de vervaardiging der overige melkprodukten wordt verkregen.

De Raad heeft overwegingen gewijd aan de redenen welke hem tot invoering van een monetaire compensatie hebben geleid. Volgens die overwegingen mogen deze compenserende bedragen niet hoger zijn dan strikt noodzakelijk is om de invloed te compenseren van de monetaire maatregelen op de prijzen van de basisprodukten waarvoor is voorzien in interventiemaatregelen. Deze overwegingen zijn tot uitdrukking gekomen in artikel 1, lid 3, van verordening nr. 974/71. Volgens dit voorschrift wordt van de in lid 1 voorziene mogelijkheid — het heffen van monetaire compenserende bedragen bij invoer — 'slechts gebruik gemaakt voorzover de toepassing der aldaar bedoelde monetaire maatregelen verstoringen in de handel zou veroorzaken.

Mochten die voorwaarden niet zijn vervuld, dan was de Commissie niet gerechtigd om — in artikel 1 van verordening nr. 539/71 — voor de invoer van wei in poedervorm monetaire compenserende bedragen vast te stellen."

Bijgevolg heeft het Finanzgericht bij beschikking van 15 september 1977, ingekomen ter griffie van het Hof op 28 oktober 1977, de navolgende vragen aan het Hof voorgelegd:

„1. Is artikel 1 van verordening (EEG) nr. 539/75 van de Commissie van 28 februari 1975, voor zover daarbij voor de invoer van weipoeder compenserende bedragen zijn vastgesteld, strijdig met artikel 1, lid 2, sub b, van verordening (EEG) nr. 974/71 van de Raad van 12 mei 1971, aangezien de prijs van weipoeder niet afhankelijk is van die van magere-melkpoeder?

Zo neen,

2. Is artikel 1 van verordening (EEG) nr. 539/75 van de Commissie van 28 februari 1975 in strijd met artikel 1, lid 3, van verordening (EEG) nr. 974/71 van de Raad van 12 mei 1971, volgens hetwelk de voorschriften van lid 1 (heffing en toekenning van compenserende bedragen) slechts mogen worden toegepast voorzover de toepassing der aldaar genoemde monetaire maatregelen verstoringen in de handel in landbouwprodukten zou veroorzaken, dan wel zijn compenserende bedragen

a) ook dan strikt noodzakelijk om de invloed van de monetaire maatregelen op de prijzen van de basisprodukten (in casu magere-melkpoeder) te compenseren, wanneer de marktprijs voor weipoeder tot of onder het niveau van de produktiekosten daalt, dan wel

b) ook dan strikt noodzakelijk om monetair geconditioneerde verstoringen van de handel te voorkomen, wanneer de marktprijs van het produkt naar tijd en niveau zodanig schommelt dat monetaire maatregelen geen effect sorteren?"

Krachtens artikel 20 van 's Hofs EEG-Statuut hebben de Commissie van de Europese Gemeenschappen, ten deze vertegenwoordigd door Dr. Götz zur Hausen, als gemachtigde, en verzoekster in het hoofdgeding, ten deze vertegenwoordigd door Dr. Ehle, advocaat te Keulen, schriftelijke opmerkingen ingediend. Een verzoek van de verzoekster in het hoofdgeding om de Raad te gelasten opmerkingen in te dienen, is door het Hof afgewezen.

II — Schriftelijke opmerkingen, ingediend krachtens artikel 20 van 's Hofs EEG-Statuut

Verzoekster in het hoofdgeding geeft om te beginnen een uiteenzetting van de markt voor weipoeder. Vroeger werd deze wei, een afvalprodukt bij de kaasmakerij, in stromend water afgevoerd. Later werd dit in het kader van de milieubescherming verboden. De wei wordt thans door verdamping verpoederd en bevat dan nog 10 à 12 % eiwit, 70 à 75 % lactose, 8 % minerale zouten en 4 à 5 % vocht. De weipoeder wordt voor ongeveer 90 % in de diervoedersector gebruikt.

De fabrikanten van weipoeder betrekken de grondstof nagenoeg gratis. De kostprijs die kan worden gesteld op 55 à 65 DM per 100 kg, bestaat uit de kosten van fabricage, opslag en verhandeling. De verkoopprijs hangt af van de vraag en het aanbod op de markt en fluctueert soms tot 50 of zelfs 100 %. De produktie in de Gemeenschap bedroeg in 1976 circa 600 000 ton tegenover een produktie in de rest van de wereld van slechts 200 000 ton. De fabrikanten in de Gemeenschap ontvingen in 1975 en 1976 nationale exportsteun. De winstmarges lagen in die tijd rond 1 DM per 100 kg, bij een monetaire compensatie van DM 5,37.

Bij de eerste vraag van het Finanzgericht merkt verzoekster in het hoofdgeding op dat artikel 1 van verordening nr. 539/75 in strijd is met artikel 1, lid 2, sub b, van verordening nr. 974/71 van de Raad, omdat de prijs van weipoeder niet afhankelijk is van die van ma-

gere-melkpoeder waarvoor in het kader van de gemeenschappelijke ordening der landbouwmarkten is voorzien in interventiemaatregelen. Ook moet hier worden gelet op artikel 2, lid 2, dezer verordening, waar wordt bepaald dat voor de zogenaamde verwerkte produkten „de compenserende bedragen gelijk zijn aan de invloed die de prijzen van het betrokken produkt ondergaan door de toepassing van het compenserende bedrag op die prijzen van het in lid 1 bedoelde produkt waarvan eerstgenoemde prijzen afhankelijk zijn". Daar de „melkwaarde" in weipoeder nihil is, bestaat er geen enkele afhankelijkheid in prijs tussen het interventieprodukt (magere-melkpoeder) en weipoeder. De toepassing van een compenserend recht komt dan ook neer op de toepassing van een heffing van gelijke werking als een douanerecht.

De Commissie zelf heeft in de considerans bij verordening nr. 1824/77 (PB L 203 van 1977, blz. 7) uitdrukkelijk te kennen gegeven dat „voor de produkten waarvoor geen interventiemaatregelen gelden, in principe de melkprijs als basis voor de berekening zou moeten worden gebruikt, zonder de specifieke verwerkingskosten in aanmerking te nemen". Derhalve had weipoeder moeten worden vrijgesteld van compenserende bedragen. Doch in de zaak 28/76 (Milac t. Hauptzollamt Freiburg) had die zelfde Commissie in de door haar ingediende opmerkingen de mening verkondigd dat weipoeder door zijn gebruiksdoel (diervoeding) afhankelijk is van melkpoeder; de Commissie zag deze afhankelijkheid als „zuiver economisch", dat wil zeggen op het vlak van de voedingswaarde. Het zou daarentegen niet gaan om een afhankelijkheid in prijs in de zin der verordeningen. Verzoekster leidt daaruit een tegenspraak af tussen artikel 1 van verordening nr. 539/75 enerzijds en artikel 1, lid 2, sub b, van basisverordening nr. 974/71 en de artikelen 9, 12 en 13, EEG-Verdrag anderzijds.

Wat het eerste deel van de tweede vraag betreft, merkt verzoekster in het hoofdgeding op dat de marktprijs van weipoeder aan de aanbodzijde uitsluitend wordt bepaald door de verwerkingskosten, daar de waarde van de grondstof geen enkele invloed heeft op de prijsvorming. De Commissie had — overigens rijkelijk laat — bij de vaststelling van verordening nr. 1824/77 (PB L 203 van 1977) eveneens dit standpunt ingenomen, toen zij de grenscompensatie voor weipoeder afschafte. Dit standpunt is in overeenstemming met de rechtspraak van het Hof dat in een arrest van 12 november 1974 (zaak 34/74, Jurispr. 1974, blz. 1217) besliste dat bij verwerkte produkten de compensatie voor koersschommelingen evenredig moest zijn aan de invloed die de prijzen van het betrokken produkt ondergingen door de toepassing van het compenserend bedrag op de prijzen van het basisprodukt, terwijl het vaste element der heffing, dat wordt vastgesteld ter bescherming van de verwerkende industrie, buiten beschouwing dient te blijven. In een arrest van 17 juni 1975 (zaak 93/74, Jurispr. 1975, blz. 661) heeft het Hof voorts te kennen gegeven dat wanneer de heffing op de basislandbouwprodukten nihil is, bij uitvoer van de verwerkte produkten geen monetair compenserend bedrag mag worden toegepast. Ten slotte heeft het Hof in zijn arrest van 17 maart 1976 (zaak 67-85/75, Jurispr. 1976, blz. 408) overwogen dat met het stelsel van monetaire compenserende bedragen de handhaving van eenheidsprijzen werd beoogd, zodat de toekenning of heffing van die bedragen slechts toelaatbaar is, indien anders het handelsverkeer in het betrokken produkt zou worden verstoord. In het onderhavige geval is echter door de heffing van deze monetaire compenserende bedragen een verstoring ten nadele van de exporterende fabrikant en de importeur teweeggebracht.

De Commissie heeft de juistheid van dit standpunt zelf erkend door de compenserende bedragen te laten vervallen voor

landbouwprodukten waarvan de prijs grotendeels wordt bepaald door de kosten van verwerking (verordening nr. 722/7 PB L 71 van 1975). A fortiori geldt dit voor weipoeder, waarbij de waarde van het eindprodukt uitsluitend wordt bepaald door de verwerkingskosten. Dit is overigens geen punt van discretionaire beslissing doch een zuivere rechtsvraag.

Op vraag 2, sub a, van het Finanzgericht ware derhalve te antwoorden dat de toepassing van monetaire compenserende bedragen in strijd is met artikel 1, lid 3, van verordening (EEG) nr. 974/71, indien de marktprijs van het betrokken produkt (hier weipoeder) uitsluitend wordt bepaald door de fabricagekosten; daarbij doet niet ter zake of de marktprijs in casu afglijdt tot of onder het peil van de fabricagekosten.

Vraag 2, sub b, van het Finanzgericht is, naar verzoekster in het hoofdgeding meent, na de boven voorgestelde antwoorden niet meer van belang. De Commissie kan zich hier niet beroepen op de ruime beoordelingsbevoegdheid die het Hof haar toekende in zijn arrest van 22 januari 1976 (zaak 55/75, Jurispr. 1976, blz. 29, overwegingen 7 en 8). In het geval van weipoeder, een marktprodukt waarbij de prijsschommelingen uitsluitend worden bepaald door vraag en aanbod, is er immers geen sprake van een „ingewikkelde economische situatie". De Commissie zelf heeft door haar optreden en in bepaalde uitlatingen de verstorende werking van de monetaire compenserende bedragen in dergelijke gevallen erkend. De heer Gundelach, het voor de landbouwpolitiek verantwoordelijke Commissielid, had het compensatiestelsel de „ernstigste fout" genoemd die in het landbouwbeleid was gemaakt. In het onderhavige geval blijkt dit ook duidelijk.

De grenscompensatie voor weipoeder — evenals voor andere zuivelprodukten — is bovendien te wijten aan politieke druk. Het bewijs hiervan is het feit dat de Commissie en de nationale deskundigen in het Beheerscomité zich hadden uitgesproken voor afschaffing van de compensatie ondanks heftige tegenstand van de Duitse regering. Verzoekster in het hoofdgeding acht het derhalve wenselijk dat het Hof de bemoeiingen der Commissie steunt en de grenscompensatie voor produkten waarvan de prijs zonder enige invloed van monetaire maatregelen vrij op de markt tot stand komt, onrechtmatig en strijdig met artikel 1, lid 3, van verordening nr. 974/71 verklaart.

De *Commissie* meent dat de beide vragen van het Finanzgericht in feite gaan over de geldigheid van verordening nr. 539/75, en stelt voor om de vragen tegelijk te bespreken in het licht van de basisverordening nr. 974/71.

De Commissie geeft een uiteenzetting van het ontwikkelingsproces van weipoeder dat in produktie is genomen, toen de zuivelfabrieken de wei niet meer eenvoudig als afval via de riolering konden lozen en een interessant afzetgebied voor weipoeder werd gevonden in de diervoedersector waar het gedeeltelijk als vervangingsprodukt voor melkpoeder ging dienen. Bij een vergelijking van het proteïne- en vetgehalte van deze beide produkten blijkt dat het voordelig is weipoeder in plaats van magere-melkpoeder te gebruiken, zolang de verhouding tussen de prijzen van de beide produkten overeenkomt met hun respectieve proteïnegehalte. De marktprijs van magere-melkpoeder wordt daarbij bepaald door de interventieprijs. Vermenigvuldigt men deze prijs van magere-melkpoeder — onder meerekening van de subsidie voor diervoeder — met de coëfficiënt 0,389105 voor de proteïneverhouding, dan krijgt men de maximumprijs waarbij het nog zin heeft weipoeder te gebruiken in plaats van magere-melkpoeder. Uit een prijsoverzicht voor de beide produkten, blijkt dat weipoeder uitstekend kan concurreren met magere-melkpoeder. De marktprijs van weipoeder

wordt weliswaar wezenlijk beïnvloed door de produktiekosten doch lag in de jaren 1971-1977 op een niveau dat overeenkwam met het proteïnegehalte.

Wat betreft de vaststelling van monetaire compenserende bedragen voor weipoeder, merkt de Commissie op dat het hier gaat om een economische beleidsmaatregel die binnen de grenzen van verordening nr. 974/71 en ter wille van de goede werking van de marktordening was getroffen. Bij de uitoefening van een dergelijke bevoegdheid beschikt de Commissie over een ruime beoordelingsvrijheid; haar optreden zou pas onrechtmatig worden ingeval van een kennelijke dwaling bij die uitoefening (arresten 97/76, Jurispr. 1977, blz. 1063; 74/74, Jurispr. 1975, blz. 533; 55/75, Jurispr. 1976, blz. 19; 29/77, nog niet gepubliceerd). Het monetaire compenserend bedrag voor weipoeder was berekend op basis van de prijsverhouding tussen dit produkt en magere-melkpoeder en werd pas gewijzigd, wanneer de interventieprijs voor magere-melkpoeder, die als gevolg van de uitgesproken overschotsituatie voor dit produkt praktisch overeenkwam met de marktprijs, rond 10 % steeg of daalde.

De Commissie erkent dat het bij de vraag of en op welke basis monetaire compenserende bedragen voor weipoeder zouden worden vastgesteld, om een grensgeval ging:

— enerzijds zijn weipoeder en magere-melkpoeder verregaand substitueerbaar; de prijs van de eerste hangt af van de prijs van de tweede, zij het niet zo strikt dat de prijs van weipoeder automatisch een prijsverhoging voor magere-melkpoeder evenredig volgt; immers, ook weipoeder is een overschotprodukt, waarvoor echter geen interventieprijs geldt, zodat de prijs ervan grotendeels door vraag en aanbod wordt bepaald;

— anderzijds spelen de produktiekosten van weipoeder een belangrijke rol voor het verloop van de weipoederprijs; vaak moest het produkt worden afgezet met verlies en werd dit verlies verwerkt bij de berekening van de kaasprijzen.

In 1971 besloot de Commissie weipoeder in het monetaire compensatiestelsel op te nemen, daar zij vreesde voor verstoringen in het handelsverkeer, die uiteindelijk ook de werking van het interventiestelsel voor magere melkpoeder zouden hebben aangetast.

Dat later, per 5 september 1977, de monetaire compenserende bedragen voor weipoeder werden afgeschaft bij verordening nr. 1824/77, vindt zijn verklaring in breder verband. De Commissie wilde het aantal produkten waarvoor dit stelsel gold, zoveel mogelijk beperken en daartoe bij de berekening der bedragen hoe langer hoe minder rekening houden met de kosten van verwerking. Gezien het belang van deze kosten voor de prijs van weipoeder, was de Commissie, mede op herhaald aandringen van de handel en in het bijzonder van verzoekster, tot het oordeel gekomen dat onder de bestaande omstandigheden de niettoepassing van de monetaire compenserende bedragen op dit produkt wellicht tijdelijk geen verstoring van de handel teweeg zou brengen. Bij een besluit dienaangaande moest echter tevens rekening worden gehouden met de mogelijke gevolgen ervan voor de rentabiliteit van de kaasproduktie.

Ten slotte merkt de Commissie op dat zij bij de berekening van de monetaire compenserende bedragen voor weipoeder niet was uitgegaan van de gebruikelijke methode, waarbij uitsluitend rekening wordt gehouden met het gehalte aan basisprodukten, doch van de marktprijsverhouding tussen weipoeder en magere-melkpoeder. Deze berekeningswijze leidde tot veel lagere monetaire compenserende bedragen dan bij de gebruikelijke methode. De handelaars en verzoekster in het hoofdgeding hebben zich hierover niet te beklagen, want het resultaat was economisch redelijk.

De Commissie zou de vragen van het Finanzgericht als volgt willen beantwoorden:

„Bij onderzoek van de gestelde vraag is niet gebleken van gegronde bezwaren tegen de geldigheid van verordening (EEG) nr. 539/75 van de Commissie van 28 februari 1975, voor zover daarbij monetaire compenserende bedragen voor de invoer van weipoeder zijn vastgesteld."

III — Mondelinge behandeling

Ter terechtzitting van 8 maart 1978 zijn verzoekster in het hoofdgeding en de Commissie verschenen. Zij hebben hun schriftelijk voorgedragen argumenten nader toegelicht.

Verzoekster in het hoofdgeding heeft vooral geklaagd over de huidige werking van het monetaire compensatiestelsel welks schadelijke gevolgen door de Commissie zelf waren erkend. De toepassing van het stelsel op weipoeder was des te onaanvaardbaarder, omdat de monetaire compensatie niet diende om een verstoring van de markt voor dit produkt te voorkomen doch alleen om rekening te houden met een zekere verwantschap tussen weipoeder en magere-melkpoeder. Het resultaat was in strijd met het EEG-Verdrag en met de bepalingen houdende verbod van heffingen van gelijke werking als douanerechten.

De *Commissie* heeft erop gewezen dat de gemeenschappelijke marktordeningen niet kunnen functioneren zonder het stelsel van monetaire compenserende bedragen. Weipoeder, een melkprodukt, verschaft een deel van de opbrengst van het basisprodukt melk. Het stelsel van de monetaire compenserende bedragen, dat de instandhouding van uniforme prijzen in de Gemeenschap mogelijk maakt, kan alleen doeltreffend zijn als het ook de verwerkte produkten omvat, waarin een deel van de prijs van het basisprodukt is begrepen. Bij weipoeder is dit des te klemmender, omdat het na verwerking meer en meer in de diervoeding toepassing vindt.

Ter terechtzitting van 11 april 1978 heeft de advocaat-generaal conclusie genomen.

Ten aanzien van het recht

1 Overwegende dat het Finanzgericht des Saarlandes bij beschikking van 15 september 1977, ingekomen ten Hove op 28 oktober 1977, krachtens artikel 177 EEG-Verdrag twee vragen heeft gesteld inzake de geldigheid van artikel 1 van verordening nr. 539/75 van de Commissie van 28 februari 1975 tot vaststelling van de monetaire compenserende bedragen en van sommige koersen voor de toepassing daarvan (PB L 57 van 1975, blz. 2) en inzake de uitlegging van artikel 1 van verordening nr. 974/71 van de Raad van 12 mei 1971 betreffende bepaalde conjunctuurpolitieke maatregelen welke naar aanleiding van de tijdelijke verruiming van de fluctuatiemarges van de valuta's van sommige Lid-Staten dienen te worden genomen in de landbouwsector (PB L 106 van 1971, blz. 1), juncto artikel 1 van verordening nr. 539/75;

2 dat deze vragen zijn gerezen in een geding waarin wordt verzocht om nietigverklaring van de aanslagen als vermeld in een beslissing van verweerder in het hoofdgeding van 20 augustus 1975 en houdende vaststelling van monetaire compenserende bedragen ad DM 6 927,30 welke in het kader van de gemeenschappelijke landbouwmarktordening op grond van de verordeningen nr. 974/71 en 539/75 werden geheven over de invoer uit Frankrijk in Duitsland van 129 000 kg weipoeder, met een watergehalte van minder dan 33 %, van post 04.02 van het gemeenschappelijk douanetarief;

dat verzoekster in het hoofdgeding betoogt dat de heffing van monetaire compenserende bedragen op weipoeder in strijd is met artikel 1, lid 2, sub b, van verordening nr. 974/71, aangezien deze bepaling de heffing of toekenning van monetaire compenserende bedragen slechts toelaat bij produkten waarvan de prijs afhankelijk is van de prijs van produkten waarvoor in het kader van de gemeenschappelijke ordening der landbouwmarkten is voorzien in interventiemaatregelen en die onder deze gemeenschappelijke ordening vallen, terwijl de prijs van weipoeder in het geheel niet afhankelijk is van de prijs van hetzij melk hetzij magere-melkpoeder, de enige produkten waarmee men weipoeder bij een prijsvergelijking volgens de geldende regeling in verband zou kunnen brengen;

dat de prijs van weipoeder onmogelijk kan worden gerelateerd aan de prijs van hetzij melk hetzij magere-melkpoeder, daar de melkwaarde in weipoeder, een restprodukt bij de kaasmakerij en vóór de wetgeving der Lid-Staten over de milieubescherming beschouwd als een afvalprodukt, is te stellen op 0 of incidenteel hoogstens op DM 0,05 per liter;

dat hieruit volgt dat de prijsvorming bij weipoeder uitsluitend op de markt tot stand komt en zich geheel naar vraag en aanbod richt;

dat bijgevolg de in verordening nr. 539/75 aangebrachte indeling van weipoeder onder de waren van de sector melk en zuivelprodukten, waarvoor monetaire compenserende bedragen gelden, kunstmatig is;

3 Overwegende dat de verwijzende rechter die de feiten heeft te beoordelen, heeft vastgesteld dat weipoeder een nevenprodukt bij de melkverwerking is dat tot voor kort als afvalprodukt in stromend water werd geloosd;

dat hij hieruit heeft afgeleid dat de prijs van magere-melkpoeder niet van beslissende invloed is op de marktprijs van weipoeder en dat de prijs van dit produkt derhalve niet afhankelijk is van die van magere-melkpoeder;

dat onder deze omstandigheden de verwijzende rechter die „twijfel koesterde omtrent de geldigheid van verordening nr. 534/75", de navolgende eerste prejudiciële vraag heeft gesteld:

„Is artikel 1 van verordening (EEG) nr. 539/75 van de Commissie van 28 februarie 1975, voor zover daarbij voor de invoer van weipoeder compenserende bedragen zijn vastgesteld, strijdig met artikel 1, lid 2, sub b, van verordening (EEG) nr. 974/71 van de Raad van 12 mei 1971, aangezien de prijs van weipoeder niet afhankelijk is van die van magere-melkpoeder?"

4 Overwegende dat het in het onderhavige geval aankomt op de vraag of de prijs van weipoeder al dan niet afhankelijk is van die van magere-melkpoeder;

5 Overwegende dat de prijs van een produkt, in de zin van artikel 1, lid 2, sub b, van verordening nr. 974/71 afhankelijk is van de prijs van een produkt waarvoor in het kader van de gemeenschappelijke ordening der landbouwmarkten is voorzien in interventiemaatregelen en dat onder de gemeenschappelijke marktordening valt, indien eerstgenoemde prijs merkbaar schommelt onder de invloed van wijzigingen van laatstgenoemde prijs;

6 Overwegende dat volgens een door de Commissie opgestelde tabel de curven van de interventieprijzen voor magere-melkpoeder en van de marktprijzen van weipoeder in Duitsland duidelijk uiteenlopen;

dat immers in 1974 de marktprijs van weipoeder in Duitsland 20,68 rekeneenheden per 100 kg bedroeg bij een interventieprijs voor magere-melkpoeder van 66 rekeneenheden per 100 kg, terwijl in 1975 een merkbaar gestegen interventieprijs van 88,70 rekeneenheden voor laatstgenoemd produkt tegenover een merkbaar gedaalde marktprijs van 15 rekeneenheden voor weipoeder stond;

dat in 1971 de prijs van weipoeder op de Duitse markt een derde was van de interventieprijs voor magere-melkpoeder, terwijl in 1977 de verhouding was gedaald tot minder dan een vijfde;

dat dit cijferoverzicht de bevinding van de nationale rechter bevestigt en dat derhalve als bewezen kan worden beschouwd dat de prijs van weipoeder niet afhankelijk is van die van magere-melkpoeder;

7 Overwegende dat volgens de zesde overweging bij verordening nr. 974/71 de compenserende bedragen niet hoger dienen te zijn dan strikt noodzakelijk is om de invloed te compenseren van de monetaire matregelen op de prijzen van de basisprodukten waarvoor is voorzien in interventiemaatregelen en slechts van toepassing dienen te zijn in die gevallen waarin deze invloed moeilijkheden zou veroorzaken;

dat dit doel inzonderheid in artikel 1, leden 2 en 3, dier verordening zijn neerslag heeft gevonden;

dat volgens lid 2, sub b, de machtiging om compenserende bedragen te heffen of toe te kennen, slechts geldt voor produkten die aan twee voorwaarden voldoen;

a) hun prijs moet afhankelijk zijn van de prijs van produkten waarvoor in het kader van de gemeenschappelijke ordening der landbouwmarkten is voorzien in interventiemaatregelen,

b) de produkten moeten tevens onder de gemeenschappelijke ordening der markten vallen;

dat weipoeder klaarblijkelijk niet aan de eerste dezer voorwaarden voldoet;

dat bijgevolg de in artikel 1 van verordening nr. 974/71 bedoelde monetaire compenserende bedragen niet betrekking kunnen hebben op weipoeder;

8 dat derhalve moet worden geconstateerd dat artikel 1 van verordening nr. 539/75 van de Commissie van 28 februari 1975 ongeldig is, voorzover daarbij monetaire compenserende bedragen voor het handelsverkeer in weipoeder zijn vastgesteld;

9 Overwegende dat de tweede vraag van de verwijzende rechter hierna niet meer behoeft te worden beantwoord;

Ten aanzien van de kosten

10 Overwegende dat de kosten door de Commissie wegens indiening harer opmerkingen bij het Hof gemaakt, niet voor vergoeding in aanmerking kunnen komen;

dat de procedure ten aanzien van de partijen in het hoofdgeding als een aldaar gerezen incident is te beschouwen, zodat de nationale rechterlijke instantie over de kosten heeft te beslissen;

HET HOF VAN JUSTITIE,

uitspraak doende op de door het Finanzgericht des Saarlandes bij beschikking van 15 september 1977 gestelde vragen, verklaart voor recht:

Artikel 1 van verordening nr. 539/75 van de Commissie van 28 februari 1975 is ongeldig, voorzover daarbij monetaire compenserende bedragen voor het handelsverkeer in weipoeder zijn vastgesteld.

Kutscher Sørensen Bosco Donner Mertens de Wilmars

Pescatore Mackenzie Stuart O'Keeffe Touffait

Uitgesproken ter openbare terechtzitting te Luxemburg op drie mei negentienhonderdachtenzeventig.

De griffier,

A. Van Houtte

De president,

H. Kutscher

CONCLUSIE VAN DE ADVOCAAT-GENERAAL F. CAPOTORTI VAN 11 APRIL 1978 [1]

Mijnheer de President,
mijne heren Rechters,

1. De kern van de vraag waarover in casu uitspraak zal moeten worden gedaan, is of er bij invoer in de ene Lid-Staat van uit de andere Lid-Staat afkomstig wei in poedervorm, monetaire compenserende bedragen mogen worden geheven.

Duidelijkheidshalve zij gememoreerd dat wei in vloeibare toestand een bij de kaasmakerij verkregen restprodukt is. Omdat er 10 à 12 % albumine in voorkomt, is het voor veevoederdoeleinden van belang. De in de Gemeenschap verkregen wei wordt dan ook gedeeltelijk zonder meer als veevoeder gebruikt. Vanwege de geringe houdbaarheid kan het produkt evenwel slechts worden afgenomen door landbouwbedrijven die in de nabijheid van de kaasmakerijen zijn gelegen. Om vervoer en gebruik op een later tijdstip mogelijk te maken, wordt ongeveer de helft der weiproduktie tot poeder verwerkt.

Bezien wij thans de feiten welke tot het onderhavig geschil hebben geleid. Het

1 — Vertaald uit het Italiaans.